

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 21637
Tarih : 29.09.2022

. 72394

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK* tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Türkiye’de engellilere yönelik şiddetin politik nedenlerinin olduğu bilinmelidir. Bu nedenle Türkiye’de engellilere yönelik fiziki, psikolojik ve ekonomik şiddet sistematik bir şekilde devam ettirilmekte ve failer yaptırımsız kalmaktadır. Engelli yurttaşlara yönelik sunulması gereken kamu hizmetlerinin sunulmaması, engellilerin sosyal-ekonomik-siyasal yaşama katılmasının engellenmesi, engellilerin bireysel ve kamusal alanda kendileri ile ilgili kararları alma süreçlerine dahil edilmemesi ve genel olarak engellilere yönelik sağlamcı dil şiddeti sistematik hale getirmektedir.

Sağlamcı ideolojiler (ableism); engelsizlerin, engellilerden daha üstün, daha yetenekli, daha güçlü "daha ..." olduğuna dair önyargılı inancı ve ayrımcı söylemi sistematik bir şekilde yaygınlaştırıyor. Bu nedenle Türkiye’de her yıl yüzlerce engelli, sırf engelli olduğu için, kötü muameleye, işkenceye ve şiddete maruz bırakılmaktadır. “Sağlamcı” güç ilişkilerinden beslenen şiddet her gün daha vahşi yöntemlerle can almaya devam etmektedir. Cezasızlık politikasından ve iktidarın engelli karşıtı sağlamcı tutumundan cesaret alan failer engellilere şiddet uygulamayı sürdürmektedir. Engellilere bir birey gibi yaklaşmayan ve engellileri nesneleştiren her haber, yayın, politika engelli haklarının sistematik ihlaline alan açmaktadır. Engellilerin aktif yurttaşlar ve yaşamları hakkında özne olmaları için bu engelli-kırım politikaları derhal durdurulmalıdır. Engellilerin eğitime, sağlığa, sosyal yaşama, çalışma ve sosyal güvenlik haklarına erişimi engellenmesi bu kırımın örgütlü bir şekilde devam etmesine yol açmaktadır. Engellileri aciz-hasta-muhtaç gösteren egemen yaklaşım insan hakları ihlaline yol açmaktadır.

Engellilerin bedensel ve kişisel dokunulmazlıklarını ihlal eden bu süreç tümüyle insan hakları ihlali sürecidir. Nöro-çeşitli bireylere yönelik alternatif eğitim alanları ve araçları geliştirilerek bu sistematik şiddet mekanları kapatılmalıdır. Otistik/engelli bireylerin eğitimi için ailelere verilen eğitim desteği miktarı 8 saatten 40 saate çıkarılması gerekmektedir.

Birçok aile çocuklarına destek verebilme koşullarına sahip olmadığından bu "bakımevlerine" mahkum bırakılmaktadır. Dün kamuoyunun gündemine yansıyan bir görüntüde otistik bir bireye eziyet edildiği görülmektedir. Büyükçekmece'de 20 yaşındaki otistik Mehmet Eres'in 5 yıldır kaldığı bakımevinde, kötü muamele ve işkenceye maruz bırakılarak ölümüne sebep olduğu iddia ediliyor. Mehmet Eres'in kayıtlara "doğal ölüm" diye geçen kaydına rağmen ailesi ve avukatlarının beyanları ve kamuoyuna yansıyan video görüntüleri ve tanık ifadeleri aksini göstermektedir. Mehmet Eres'in işkence ve eziyet sonucu yaşamını yitirdiği iddiası tüm boyutları ile soruşturulmalı ve sorumlular cezasız bırakılmamalıdır. Bu olayda da görüldüğü üzere otistiklerin eğitimi ve bakımı süreçlerinde şiddet ve eziyet olağan bir duruma dönüşmüştür. Bu şiddet sisteminden vazgeçilmelidir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı söz konusu ailelere destek olmalı, bu dava başta olmak üzere benzer davalara müdahil olmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1) Büyükçekmece'de 20 yaşındaki otistik Mehmet Eres'in kaldığı bakımevinde, kötü muamele ve işkenceye maruz bırakılarak ölümüne sebep olduğu iddiası hakkında devam eden bir soruşturma mevcut mudur? Bu kapsamda görevden uzaklaştırılan, gözaltına alınan, tutuklanan kişi sayısı kaçtır?
- 2) Özel ve kamusal bakım evlerinde şiddet ve kötü muamelenin önlemesi amacıyla denetlenmesi nasıl ve hangi periyotlarla yapılmaktadır? Mehmet ERES'in ölümü ile ilgili denetim sorumluluğu olan görevliler görevini ihmal etmiş midir? Bu davaya bakanlığınız müdahil olacak mıdır?
- 3) Bakım evlerinde çalışanların şiddet uygulama nedenleri üzerine bakanlığınızın bir araştırması mevcut mudur? Her bakıcı ortalama kaç kişiye bakım hizmeti sunmaktadır? Bakım evlerinde çalışanların şiddet uygulamaması amacıyla hangi eğitimler ve destekler verilmektedir?
- 4) Bakım evlerinde, hanelerde ve okullarda otistiklere yönelik ayrımcılığın, şiddetin ve kötü muamelenin önlenmesi amacıyla hangi tedbirleri alıyorsunuz?
- 5) Türkiye'de otistiklere yönelik ayrımcılığın boyutlarını içeren bir araştırmanız mevcut mudur?
- 6) 2015-2022 yılları arasında bakım evlerinde engellilere yönelik tespit edilen şiddet ve kötü muamele vaka sayısı kaçtır? Bu kapsamda cezai ve idari yaptırıma maruz kalan görevli sayısı kaçtır?
- 7) Türkiye'de engellilere yönelik şiddet ve kötü muameleyi önleme mekanizmaları nelerdir? Engellilere yönelik fiziki, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddeti önlemek amacıyla hangi ilave tedbirleri alacaksınız?